

שחקנים

המאדונה שבאה

מן השטייטל

המבקרים משווים אותה היום למאדונה מצוירי הרנסנס. מבטה תקוע אישם ב" מרומים, כאילו אינה מעזה להתבונן במציי אות הסוכבת אותה. עורה עורט, כאילו הילת-זוהר מעל ראשה. עורה הצח והלבן מדבר על תום ובחוליות שאין כדוגמתם. לפני שנה, כשדיברו עליה, היה עדיין צורד להסביר בפרוטרוט מה עשתה באתם סר" טים שבהם השתתפה. השנה היא כבר מועמדת הפרס האוסקר, עבור מישחקת בסרט שהוא לא פחות מוזר ויוצא-דופן ממנה עצמה.

שמה, לפחות בכל שנוגע לצופי-הקולנוע בישראל, אינו אומר עדיין דבר. קוראים לה קארול קיין, ולמי שמוכן להתאמץ, אפשר להזכיר שהיתה היצאנית שמתבקשת להר" חייב את אופקיו של עבריין אשר נידון לשמונה שנות מאסר עוד לפני שטעם משהו מן החיים בהפרט האחרון, ובהודמנות אחרת, היתה ידידתו של ארט גארפונקל בידע הבשרים.

לאחרונה אפשר לראותה בתפקיד זעיר נוסף על בדי הארץ, כפקידה הנפחדת הי מההרת הביתה באחר-צהרים של פורנונוח. הסרט בו כיכב יודיה (וכיום בעלה) אל פאצינו.

השוני שבין התפקידים הללו, כולם תפקי" דים קטנים ביותר, מצביע אולי על המבוי" כה הנוצלת באנשים המשתמשים בה בסר" טים. מצד אחד הם מדברים מיד על בוטיצ'לי ורפאל, למראה פניה, ומצד שני — עצם העובדה שהיא נראית להם כיצור מעולם אחר, מדרבן אותם להעניק לה תפקידים אכזריים שונים.

יצאנית בעלת פני מרונה. במאי קנדי בשם רוברט פורסט ראה בדמותה התלושה מן המציאות של קארול, את הי" ביטוי המתאים ביותר לטראגדיה של נע" רה בת 16, החיה בימי מילחמת-העולם השנייה, ומושאת כוח על-ידי הוריה ל" גבר מבוגר, אחרי שהרתה מבלי-ידעת כמעט, לידיד של אחיה, שבא משדה-הקרב לבקר את המשפחה.

הסרט נקרא נישואין בלבן, והוא תימנה עם הצלחת-ההיקרה של הקולנוע הקנדי, אם כי לא זכה מעולם לתפוצה נרחבת.

באותם ימים, טוענת קארול, "השתמשת עדיין בדימוי הבתולי שלי, כבסמל מיסחרי."

ארט גארפונקל וקארין קיין ב"ידע הכשרים" עור צח ולבן —

בהפרט האחרון, ועוד כיצאנית המשתמשת בכל המילים שאינן מופיעות במילונים מכובדים. זה עמד בניגוד גמור לרושם הפגיע והתמים שהיא השתדלה לעורר סבי" בה, "אבל אז הבנתי, שבעצם כל אותם הדברים החריפים שבוקעים מפיה של הי" יצאנית הקטנה, אינם אלא אמצעי להגנה בפני העולם הסובב אותה."

משהו שמאחריו יכולתי להסתיר את הי" אני" האמיתי שלי." משום כך התקשתה ללכך לעכל את הרעיון של גילום יצאנית.

פון-סידוב ואולמן: היופי והמרורים

הסרט דוברים הכל שוודית, ובסופו נשמעת רק האנגלית) ושני שחקנים ראשיים נדירים באיכותם, ליב אולמן ומאקס פון-סידוב, מגבירים את רושמו העז של הסרט. ולבסוף, כדי להשלים את התמונה, לחסידי האסתטיקה, חובה לציין את איכותם הנדירה של הצילומים בסרט, את עוצ" מתם הפיזית, שאינה נובעת לעולם מהתייפיות או משי" מוש במסגרת ליוף המציאות, אלא יודעת להתבונן במצי" אות זו כך שהיא תקבל מימד פיזי. ובזכות תכונה זו אפשר לסלוח לחורים בתסריט, או ליקויים בהמשכיות.

בהתגוש

אונה

לארץ החדשה (תכלת, תל- אביב, שוודיה) — זהו הפרק הש" ני באפוס רחבי-המימדים של יאן טרל, המוקדש להגירת שוודים, באמצע המאה שעברה, לארצות-הברית. הפרק הראשון, המהגרים, הוא סיפור של תלאות, תחילה בשוודיה פיאודלית, אכולת בצורת ועוני, ולאחר-כך בנתיב היסטורים, ובעיקר במסע מעבר לאוקיינוס האטלנטי: על המחלות, המגפות, הספיקות, וההיכוכים הפנימיים שהתלוו למסע זה.

לעומת הפרק הראשון, שהתנהל כולו בתנועה, הפרק השני, הוא סיפור של אנשים המתעקשים להיאחו בקרקע למרות איתני-הטבע, למרות עוינות האדם, למרות כל המרורים והצער המתלווים להקמת בית בארץ זרה, שבה אין איש מדבר את שפתך, כאשר אין פרוטה בכיס.

יאן טרל, האיש שכתב את התסריט (לפי רומן שוודי מפורסם), צילם את הסרט ואף ביים אותו, מגלה כאן אותן גישה אישית, רגישות רבה והתמצאות בתוך הפרטים הקט" נים שמהם מורכבת התמונה הכוללת של החיים בכלל. עד שהוא חופף שוב, כבסרט הראשון, את המעשייה בעלת המימדים העצומים (היא מתפשטת על פני כמה עשרות שנים), סיפור אישי שבו אינו מזניח אף אחת מדמויותיו הראשיות, אלא מעניק להן רוח, עומק ותכלית.

השימוש הנבון בשפה, כאמצעי-עזר להדגמת הפיכתם של מהגרים זרים, תושבים מלאים באומה החדשה (בתחילת

ומאחר שזה היה טכסיס מוכר לה, החלי" טה שהדמות בכל-זאת הולמת אותה. התוצ" אה היתה ראויה בהחלט לתשומת-לב: יצאנית המוכנה לכל תעלוליהמישחק הי" נדרשים במיקצועה, ועם זאת משרה סביבה אווירת עדנה, רוח ורגישות שרק בעזרתם מצליח הגיבור הכתול להיפטר מבתוליו.

אבל ההצלחה הגדולה והמהדהדת, זו שהוציאה את קארול קיין סופית מאלמוניו" תה, היא סרט בשם הסטר סטריט, הפקה פרטית קטנה המשחזרת את הרחוב היהודי בניו-יורק מתחילת המאה, ועוקבת באהבה, הבנה וברגישות בלתי-רגילים אחר שלבי האמריקניזציה של המהגרים מה"שטטל". את הסרט ביימה אשה בת 30, ג'ון מיקלין סילבר, לסי סיפור הדומה מאד לסיפור של סבתה. ולתפקיד הראשי היא הזמינה את קארול, שסבתא שלה באה אף היא מן השטטל, ונלחמה משך שנים להיפטר מן המישקעים הפסיכולוגיים שעמדו בפני הפיכתה אמריקאית לכל-דבר.

רעל לקופה. דיברתי ארוכות עם סבי" תי, שאלתי שייסל והתעטפת בו יומם ולילי לה. קראתי כל מה שנפל לידי על העיירה שהוטל עליה בעם זה לגלם את גיטל, אשה צעירה הבאה עם בנה לאמריקה, שלוש שנים אחרי בעלה, והמסרבת בעקשנות ל" וותר על הסמורת ועל המינהגים של העיירה שממנה יצאה. במהלך הסרט מתגלה, בי" תוככי האשה הנכנעת, השברירית, האבודה בתוך עולם זר ומזר, אישיות חזקה ועיק" שת, היודעת מה היא רוצה ואינה נרתעת עד שהיא משיגה זאת.

איש, למעשה, לא רצה לטפל בהפצת הי" סרט, כשנסתיימה עשייתו. ואפילו זרי" הדפנה שנקשרו לו בפסטיבל קאן (ואחר כך גם בפסטיבלים אחרים) לא שיכנעו את החברות האמריקאיות הגדולות, המאמינות שסרטים אתניים הם רעל לקופה.

בסופו של דבר החליט הזוג סילבר להפיץ את הסרט בכוחות-עצמו (הבעל הוא בן ל" מישפחת אבא-הילל סילבר), וראה זה פלא. לא זו בלבד שהסרטים זורמים, אלא ש" האקדמיה ההוליוודית, הידועה כשוביניס" טית מושבעת ושונאת-זרים, הודתה בערכו, והעמידה את קארול קיין ברישמת חמש השחקניות שמתוכן תיבחר כלת האוסקר. וזהו כבוד שאין גדול ממנו בעירי-הסרטים. שברירית וחזקה. בינתיים מפתחת קארול קאריירה יאטרונית מקבילה. היא הופיעה בניו-יורק כמירנדה, בתו של פורס" פרו, בסערה של שקספיר, ובימים אלה סיימה צילומי סרט חדש בשם הארי" וולטר באים לניו-יורק — הפעם, כסוכבת בוכיות מלאות, לצד אליזט גולד, גיימס קאן ודיאנה קיטון.

בסך הכל, פולחנות כימעיט-מסוכנת ל" מאדונה מן הרנסנס. "אין צורך לדאוג". היא אומרת. "אני אולי נראית שברירית, אבל אני חזקה מאד". וזה, כנראה, גם סוד הצלחת דמויותיה על המסך.

ארט קארני: שחקן זוכה ב"אוסקר"

אם להוסיף לכך את מישחקו של ארט קארני כשזכה בפרס האוסקר, וראת דמויות-המשנה שמציינים אנשים כישרוניים כמו אלן (אליס לא גרה כאן יותר) בורסטין, מתקבלת בסך-הכל חווייה נעימה הוומות אולי, במקום כלשהו, על מיכלול תסכולים של האוכלוסיה האמריקאית מבחינה רעיונית, חברתית וכלכלית, אבל מעדיפה תמיד את הבדיחה המשעשעת ואת החוכמה הרגיעית על התבוננות מעמיקה ורצינית.

הנולך ליר

יוצא לטייל

הארי וטונטו (דקל, תל-אביב, ארצות-הברית) — קשה שלא ל" התפעל מן המיקצועיות המופלאה שבה נתפר להיט זה. מרכיבי חסרי מקוריות בצורה מש" וועת, החל מנושא המזכיר במקצת את המלך ליר, אב זקן איש מצאצאיו אינו יכול לספק פיתרון לתוחלתו בערוב ימיו, ודרך האודיסיאה לרוחב היבשת האמריקאית, שבה צצים כל הטיפוסים הצפוניים והמוכרים מאפופיאיות אחרות — צעירים חסרי-שורשים המחפשים אידיאלים, נשים שלא באו על סיפוקן, רמאים קטנים ורמאים גדולים. בקצרה, חתך שיטחי וציבעוני של כור"ההיתוך האדיר המתקרא ארצות-הברית של אמריקה.

לזכותו של פול (בוב, קארול, טד ואליס) מאזרסקי, שרק את כל המירקחה, יש לומר שהתייחס אל הכל בקלילות, בהומור, ומעולם לא ברצינות רבה מדי. גיבורו הוא איש שבגיל 72, כאשר הבניין שבו התגורר כל ימי חייו נחרס, יוצא לקראת חיים חדשים ואופקים שלא ידע כלל עד אז, ברענונות ובלא דעות-קדומות, שהיו מכבדים אנשים שלא הגיעו אפילו למחצית גילו. אפילו החתול המתלווה אליו במסעותיו אלה, אינו נמנה עם היוצאים החמודים והמתרפקים של הוליווד המתקתה, אלא מצ" טיין בעצמאיות וחוצפה, כיאה לאדונו.